

Azt kell bizonyítanunk, hogy  $a^{2^n+1} - a$  osztható 2-vel és 5-tel, ha  $n$  2-nél nem kisebb egész szám.

$$a^{2^n+1} - a = a(a^{2^n} - 1),$$

$$2^n = 2^{2+(n-2)} = 2^2 \cdot 2^{n-2},$$

ahol

$$\begin{aligned} \text{és így} \quad a(a^{2^n} - 1) &= a(a^{2^2 \cdot 2^{n-2}} - 1) = a \left[ (a^{2^2})^{2^{n-2}} - 1 \right] = \\ &= a \left[ (a^4)^{2^{n-2}} - 1 \right]. \end{aligned}$$

A szögletes zárójelben álló kifejezés egyenlő kitevőjű hatványok különbségének is tekinthető, hiszen  $1 = 1^{2^{n-2}}$ , ez a különbség pedig mindig osztható az alapok különbségével, esetünkben  $(a^4 - 1)$ -gyel, ennél fogva eredeti számunk  $a(a^4 - 1)$ -gyel.

Ha kimutatjuk, hogy már ez utóbbi szorzatunk:  $a(a^4 - 1)$  is osztható 2-vel és 5-tel, akkor nyilván eredeti számunk is osztható ezekkel, azaz csakugyan 0-ra végződik.

$$\begin{aligned} \text{Ámde} \quad a^4 - 1 &= (a^2 - 1)(a^2 + 1) = (a - 1)(a + 1)(a^2 + 1), \\ \text{és} \quad a^2 + 1 &= a^2 - 4 + 5 = (a - 2)(a + 2) + 5, \\ \text{tehát} \quad a(a^4 - 1) &= a(a - 1)(a + 1)(a^2 + 1) = a(a - 1)(a + 1)[(a - 2)(a + 2) + 5] = \\ &= (a - 2)(a - 1)a(a + 1)(a + 2) + 5(a - 1)a(a + 1). \end{aligned}$$

Sikerült tehát  $a(a^4 - 1)$  szorzatunkat két többtényezős szorzat összegére bontanunk; ezeken könnyebben vizsgálhatjuk az oszthatóságot. Az első szorzat öt egymás után következő szám szorzata: ennek tényezői között biztosan találunk 2-vel oszthatót és legalább egy 5-tel oszthatót is. A második szorzat szemmel láthatóan 5 többszöröse, de az utána álló 3 egymást követő szám közül is legalább az egyik páros. Ezzel igazoltuk állításunkat.

*Megjegyzés:* Azt, hogy az  $a(a^4 - 1)$  szorzat 2-vel is és 5-tel is osztható, másképpen is bizonyíthatjuk. Már láttuk, hogy

$$a(a^4 - 1) = (a - 1)a(a + 1)(a^2 + 1)$$

A 2-vel való oszthatóság egy pillanatig sem kétséges, hiszen pl. már  $a(a + 1)$  biztosan páros. Ha  $a = 5k + 1$ ,  $5k$  ill.  $5k - 1$  alakú, akkor rendre az első, második ill. harmadik tényezője osztható 5-tel a jobboldali szorzatnak. Ha pedig  $a = 5k \pm 2$ , akkor

$$a^2 + 1 = 25k^2 \pm 20k + 4 + 1 = 5K$$

*Grätzer György* (Bp., Berzsenyi g. II. o. t.)